

Αθανασίου Στ. Δεβελάσκα

Κλασικού Φιλολόγου Α.Π.Θ.

ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

ΑΡΧΑΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΞΕΝΟΦΩΝ · ΛΥΣΙΑΣ · ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ · ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ · ΑΙΣΧΙΝΗΣ · ΑΝΤΙΦΩΝ
ΥΠΕΡΕΙΔΗΣ · ΑΝΔΟΚΙΔΗΣ · ΛΥΚΟΥΡΓΟΣ · ΙΣΑΙΟΣ · ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ · ΠΛΑΤΩΝ

- 50 επιλεγμένα κείμενα
- Βιογραφίες και εργογραφίες των συγγραφέων τους
- Κείμενο - Σχόλια - Λεπτομερής Συντακτική Ανάλυση - Μετάφραση
- Οδηγίες και επισημάνσεις βοηθητικές στην επεξεργασία του Αρχαίου κειμένου
- Πίνακας των σημασιών των κυριότερων ρημάτων όταν είναι σύνθετα με διάφορες προθέσεις
- Ιδιωματισμοί και περιφράσεις της Αττικής Διαλέκτου

*Εξώφυλλο: Αριστουργηματική παράσταση της αρπαγής της Περσεφόνης
με το άρμα του Πλούτωνα
(Τύμβος Καστά, Αμφίπολη)*

ISBN 978-960-456-471-2

© Copyright: Α. Δεβελάσκας, Εκδόσεις Ζήτη, Σεπτέμβριος 2016

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του ελληνικού νόμου (Ν.2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Φωτοστοιχειοθεσία

Εκτύπωση

Βιβλιοδεσία

Π. ΖΗΤΗ & ΣΙΑ ΟΕ

18° χλμ Θεσσαλονίκης - Περαιάς

Τ.Θ. 4171 • Περαιά Θεσσαλονίκης • Τ.Κ. 570 19

Τηλ.: 2392.072.222 - Fax: 2392.072.229 • e-mail: info@ziti.gr

**ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΖΗΤΗ**

www.ziti.gr

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ:

Αρμενοπούλου 27 - 546 35 Θεσσαλονίκη • Τηλ.: 2310-203.720 • Fax 2310-211.305

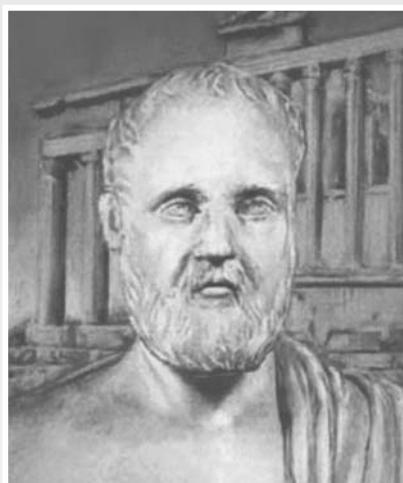
e-mail: sales@ziti.gr

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ:

Χαριλάου Τρικούπη 22 - Τ.Κ. 106 79, Αθήνα • Τηλ.-Fax: 210-3816.650

e-mail: athina@ziti.gr

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ: www.ziti.gr

«Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΜΑΣ
ΑΥΤΟΚΑΤΑΣΤΡΕΦΕΤΑΙ ΔΙΟΤΙ
ΚΑΤΕΧΡΑΣΘΗ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ
ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΙΣΟΤΗΤΑΣ.
ΔΙΟΤΙ ΕΜΑΘΕ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ
ΝΑ ΘΕΩΡΟΥΝ ΤΗΝ ΑΥΘΑΔΕΙΑ
ΩΣ ΔΙΚΑΙΩΜΑ,
ΤΗΝ ΠΑΡΑΝΟΜΙΑ ΩΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ,
ΤΗΝ ΑΝΑΙΔΕΙΑ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ
ΩΣ ΙΣΟΤΗΤΑ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΡΧΙΑ ΩΣ ΕΥΔΑΙΜΟΝΙΑ»

ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ 436 - 338 Π.Χ.

«Τοῖς ἀειμνήστοις τοκεῦσι,
πατρὶ φιλτάτῳ
καὶ μητρὶ φιλοστόργῳ»

Πρόλογος

Η φοίτησή μου στο κλασικό τμήμα της Φιλοσοφικής σχολής του Α.Π.Θ. κοντά σε φωτισμένους καθηγητές και η ενασχόλησή μου επί τριάντα τρία χρόνια με κείμενα από το πρωτότυπο της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας σε σχολεία της Μέσης Εκπαίδευσης άναψαν στην ψυχή μου την άσβεστη φλόγα για το θάνατο κάλλος και με οδήγησαν στη συγγραφή αυτού του βιβλίου.

Η εξομάλυνση –λεξιλογική, γραμματική και συντακτική– και η μετάφραση αρχαίου ελληνικού κειμένου από το πρωτότυπο θεωρείται από τα πιο δύσκολα αντικείμενα διδασκαλίας και μάθησης. Τα προβλήματα αυτά φιλοδοξεί να αμβλύνει το παρόν βιβλίο με το περιεχόμενο και τη διάταξη της ύλης του. Συγκεκριμένα, περιλαμβάνει κείμενα της αττικής διαλέκτου, κυρίως της κλασικής εποχής. Η θεματολογία των κειμένων, κατά κανόνα αυτούσιων, οι βιογραφίες και οι εργογραφίες των συγγραφέων τους, τα λεξιλογικά και ετυμολογικά σχόλια, η λεπτομερής συντακτική ανάλυσή τους, οι ιδιωματοισμοί και οι περιφράσεις της αττικής διαλέκτου και το μικρό λεξικό των ανωμάτων ρημάτων και ουσιαστικών της Αρχαίας Ελληνικής πιστεύω πως διευκολύνουν τους αναγνώστες να αντιληφθούν τη διαχρονική εξέλιξη της ελληνικής γλώσσας, να κατανοήσουν τις ρίζες της γλώσσας που μιλούν και να ολοκληρώσουν την επαφή τους με τη γλώσσα των προγόνων τους. Η διδακτική πείρα βέβαια κατέδειξε ότι τίποτε δεν μπορεί να αντικαταστήσει την προφορική διδασκαλία. Ο σκοπός της συγγραφής του βιβλίου ελπίζω ότι θα έχει επιτευχθεί, αν οι διδάσκοντες αφενός μεταδώσουν στους μαθητές τις βασικές αρχές της γλώσσας και αφετέρου κινήσουν το ενδιαφέρον τους να μάθουν περισσότερα για την Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και για τα κείμενα που έχουν γραφτεί σε αυτήν.

Κλείνοντας οφείλω να ομολογήσω ότι αυτή την προσπάθεια την περιέβαλα με ιδιαίτερη φροντίδα και αγάπη και ότι το έργο αυτό κυφορήθηκε και γεννήθηκε, δοκιμάστηκε και ανδρώθηκε μέσα στο ζεστό πόνο της τάξης, ως συνέπεια και συνέχεια της πορείας ενός δασκάλου. Άλλωστε πολύ απέχει από το να είναι ένας κατά παραγγελία εκδοτικός στόχος με ψυχρούς λογιστικούς υπολογισμούς

Θεσσαλονίκη, Ιούλιος 2016

*Αθανάσιος Δεβελάσκας
Κλασικός φιλόλογος*

Έργα του ιδίου

Λατινική Φιλολογία

- ⇒ **Q. Horati Flacci Carmina**, (Liber primus, I - XXXVIII)
Εισαγωγή, Τίτλοι ωδών, Κείμενο - Μετάφραση, Πλήρες λεξιλόγιο,
Περιλήψεις, Σχόλια
Θεσσαλονίκη, 2015

 - ⇒ **Q. Horati Flacci Carmina**, (Liber primus, I - XX)
Εισαγωγή, Τίτλοι ωδών, Κείμενο - Μετάφραση, Περιλήψεις, Σχόλια,
Πλήρες λεξιλόγιο
Θεσσαλονίκη, 2016
-

Περιεχόμενα

Μέρος Α΄

ΟΔΗΓΙΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΒΟΗΘΗΤΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

1. Στάδια επεξεργασίας του αρχαίου κειμένου.....	13
2. Κανόνες χωρισμού προτάσεων.....	14
3. Κανόνες διακοπής προτάσεων	15
4. Σύνδεση προτάσεων.....	16
5. Χρήσεις και σημασίες του “ άν ”	17
6. Χρήσεις και σημασίες του “ ώς ”.....	18
7. Χρήσεις και σημασίες του “ όπως ”	19
8. Χρήσεις και σημασίες του “ εί ”.....	19
9. Χρήσεις και σημασίες του “ και ”	20
10. Χρήσεις και σημασίες του “ γάρ ”	21
11. Χρήσεις και σημασίες του “ άρα ”, “ ἄρα ”.....	21
12. Σημασίες του επιθέτου “ ἀγαθός ”.....	22
13. Σημσιολογικές διαφορές εύχρηστων ρημάτων της Αρχαίας Ελληνικής.....	22
14. Το ρήμα “ εἰμί ” (τονισμός)	24
15. Τονισμός σύνθετων ρημάτων	24
16. Τονισμός προστακτικής σύνθετων ρημάτων	25
17. Τονισμός των ρημάτων σε -μι , όταν είναι σύνθετα με πρόθεση.....	26
18. Δυϊκός αριθμός ονομάτων – ρημάτων	27
19. Σύνθετα και παρασύνθετα ρήματα με ανώμαλη αύξηση.....	28
20. Ρήματα που σχηματίζουν β΄ Αόριστο.....	29
21. Ρήματα ενεργητικά με Μέσο Μέλλοντα.....	31
22. Λέξεις που εισάγουν περισσότερα από ένα είδη προτάσεων	32
23. Σύνταξη και σημασία κύριων προθέσεων	33
24. Τρόποι εκφοράς του β΄ όρου σύγκρισης. Η σύνταξη του υπερθετικού.....	34
25. Ρήματα ενεργητικά με παθητική διάθεση – Ποιητικό αίτιο – Τροπή της ενεργητικής σύνταξης σε παθητική (και αντίστροφα).....	36

26. Αναγκαστικό και τελικό αίτιο	38
27. Δοτική προσωπική	39
28. Απαρεμφατικές προτάσεις.....	40
29. Συνημμένη και απόλυτη επιρρηματική μετοχή – Επισημάνσεις στις μετοχές – Δυνητική μετοχή – Ανάλυση μετοχών σε δευτερεύουσες προτάσεις (γενικοί κανόνες)	41
30. Σύνταξη του <i>πρίν</i>	46
31. Αναφορική έλξη – Ελλειπτικές αναφορικές προτάσεις	47
32. Επισημάνσεις στους υποθετικούς λόγους.....	48
33. Τροπή του πλαγίου λόγου σε ευθύ	50

Μέρος Β'

ΘΕΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

ΞΕΝΟΦΩΝ

Θέμα 1 ^ο : <i>Κύρου Ανάβασις</i> , 2, 6, 21-24	59
Θέμα 2 ^ο : <i>Κύρου Ανάβασις</i> , 2, 1, 7-9	63
Θέμα 3 ^ο : <i>Κύρου Ανάβασις</i> , 4, 5, 12-14	67
Θέμα 4 ^ο : <i>Έλληνικά</i> , 2, 2, 3-4	71
Θέμα 5 ^ο : <i>Έλληνικά</i> , 6, 5, 45-46	74
Θέμα 6 ^ο : <i>Έλληνικά</i> , 7, 5, 26-27	78
Θέμα 7 ^ο : <i>Απομνημονεύματα</i> , 1, 2, 19-20	82
Θέμα 8 ^ο : <i>Κύρου Παιδεία</i> , 8, 7, 22-23	86
Θέμα 9 ^ο : <i>Λακεδαιμονίων πολιτεία</i> , 2, 1-2	90
Θέμα 10 ^ο : <i>Άπολογία Σωκράτους</i> , 22-23	94
Θέμα 11 ^ο : <i>Άγησίλαος</i> , 7, 1-3	98
Θέμα 12 ^ο : <i>Οικονομικός</i> , 5, 7-12	102
Θέμα 13 ^ο : <i>Ίέρων ή Τυραννικός</i> , 2, 6-8	106
Θέμα 14 ^ο : <i>Ίέρων ή Τυραννικός</i> , 5, 1-2	110

ΛΥΣΙΑΣ

Θέμα 15 ^ο : <i>Έπιτάφιος</i> , 11-13	115
Θέμα 16 ^ο : <i>Κατά Άγοράτου ένδειξωσ</i> , 5-7	119
Θέμα 17 ^ο : <i>Όλυμπιακός</i> , 1-3	123

Θέμα 18 ^ο : <i>Κατά Έργοκλέους επίλογος, 1-3</i>	127
Θέμα 19 ^ο : <i>Υπέρ τῶν Ἀριστοφάνους χρημάτων, 1-2</i>	131

ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ

Θέμα 20 ^ο : <i>Πρός Δημόνικον, 50-52</i>	137
Θέμα 21 ^ο : <i>Περί ἀντιδόσεως, 79-80</i>	140
Θέμα 22 ^ο : <i>Περί εἰρήνης, 39-40</i>	143
Θέμα 23 ^ο : <i>Περί εἰρήνης, 184-185</i>	147
Θέμα 24 ^ο : <i>Πανηγυρικός, 75-76</i>	152

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ

Θέμα 25 ^ο : <i>Υπέρ τῆς Ροδίων ἐλευθερίας, 30-31</i>	158
Θέμα 26 ^ο : <i>Κατά Ἀριστογείτονος, Α, 15-16</i>	162
Θέμα 27 ^ο : <i>Ὀλυνθιακός Γ', 21-22</i>	166
Θέμα 28 ^ο : <i>Περί Ἀλοννήσου, 2-3</i>	170
Θέμα 29 ^ο : <i>Περί Στεφάνου, 257-258</i>	174

ΑΙΣΧΙΝΗΣ

Θέμα 30 ^ο : <i>Κατά Τιμάρχου, 4-5</i>	179
Θέμα 31 ^ο : <i>Κατά Τιμάρχου, 6-7</i>	183

ΑΝΤΙΦΩΝ

Θέμα 32 ^ο : <i>Περί τοῦ Ἡρώδου φόνου, 14-16</i>	188
--	-----

ΥΠΕΡΕΙΔΗΣ

Θέμα 33 ^ο : <i>Ἐπιτάφιος, 41-42</i>	194
--	-----

ΑΝΔΟΚΙΔΗΣ

Θέμα 34 ^ο : <i>Κατά Ἀλκιβιάδου, 3-4</i>	199
--	-----

ΛΥΚΟΥΡΓΟΣ

Θέμα 35 ^ο : <i>Κατά Λεωκράτους, 95-96</i>	204
--	-----

ΙΣΑΙΟΣ

Θέμα 36 ^ο : <i>Περί τοῦ Μενεκλέους κλήρου</i> , 45-47	209
--	-----

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ

Θέμα 37 ^ο : <i>Ιστορία</i> , 1, 2, 1-2	215
Θέμα 38 ^ο : <i>Ιστορία</i> , 1, 23, 1-2	218
Θέμα 39 ^ο : <i>Ιστορία</i> , 2, 59, 1-3	221
Θέμα 40 ^ο : <i>Ιστορία</i> , 3, 74, 1-2	225
Θέμα 41 ^ο : <i>Ιστορία</i> , 7, 8, 1-2	229
Θέμα 42 ^ο : <i>Ιστορία</i> , 7, 72, 1-3	233

ΠΛΑΤΩΝ

Θέμα 43 ^ο : <i>Κρίτων</i> , 45 c-d	239
Θέμα 44 ^ο : <i>Άπολογία Σωκράτους</i> , 30 c-d	243
Θέμα 45 ^ο : <i>Πολιτεία</i> , Ε' 473 c-e	248
Θέμα 46 ^ο : <i>Πρωταγόρας</i> , 320 c-e	252
Θέμα 47 ^ο : <i>Πρωταγόρας</i> , 324 a-d	256
Θέμα 48 ^ο : <i>Μενέξενος</i> , 240 c-e	260
Θέμα 49 ^ο : <i>Μενέξενος</i> , 247 a-b	264
Θέμα 50 ^ο : <i>Εὐθύδημος</i> , 306 d-e	268

Μέρος Γ'**ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ**

1. Οι σημασίες των κυριότερων ρημάτων όταν είναι σύνθετα με διάφορες προθέσεις	275
2. Βασικές περιφράσεις και ιδιωματισμοί της Αττικής διαλέκτου	287
3. Λεξιλόγιο των 50 επιλεγμένων κειμένων	301
4. Συγχρονικός πίνακας εξέλιξης Γραμματειακών ειδών	317
Βιβλιογραφία	319

1 Στάδια επεξεργασίας του αρχαίου κειμένου

1. Διαβάζουμε όλο το κείμενο προσεκτικά πολλές φορές, τόσες που να είμαστε βέβαιοι ότι αρχίσαμε να μπαίνουμε στο νόημά του. Σ' αυτό θα μας βοηθήσουν:
 - α) Το είδος του κειμένου (πολιτικό, δικανικό, ιστορικό, φιλοσοφικό, παιδαγωγικό).
 - β) Ποιος μιλάει; Σε ποιους απευθύνεται, και για ποιο ζήτημα;
2. Χωρίζουμε στη συνέχεια το κείμενο σε περιόδους - ημιπεριόδους, από τελεία δηλαδή σε τελεία ή από τελεία σε άνω τελεία ή από άνω τελεία σε τελεία ή το μεταξύ δύο άνω τελειών διάστημα και εργαζόμαστε ως εξής:
 - α) Απομονώνουμε κάθε μία από τις μικρές αυτές ενότητες κάνοντας γραμματική και σημασιολογική αναγνώριση των λέξεων.
 - β) Την χωρίζουμε σε προτάσεις.
 - γ) Κάνουμε σύνταξη σε κάθε πρόταση [πρώτα τους βασικούς όρους: **Υ, Ρ, Α, Κ** και έπειτα τους δευτερεύοντες (προσδιορισμούς)].
 - δ) Μεταφράζουμε ολόκληρη την πρόταση.
 - ε) Μεταφράζουμε ολόκληρη την περίοδο.
3. Συνεχίζουμε την ίδια διαδικασία στις επόμενες περιόδους.
4. Προσέχουμε τους λογικούς αρμούς ανάμεσα στις περιόδους (αντίθεση, αιτιολόγηση, συμπέρασμα).
5. Μεταφράζουμε ολόκληρο το κείμενο.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ:

Δευτερεύουσα πρόταση αρχίζει όταν υπάρχει:

- α) Σύνδεσμος (υποτακτικός)
- β) Αναφορική αντωνυμία
- γ) Αναφορικό επίρρημα
- δ) Ερωτηματική αντωνυμία
- ε) Ερωτηματικό επίρρημα

2 Κανόνες χωρισμού προτάσεων

Κανόνες	Παραδείγματα
1. Υπογραμμίζουμε τα ρήματα της περιόδου	<i>Μένων ὁ Θετταλὸς δῆλος ἦν ἐπιθυμῶν μὲν πλουτεῖν ἰσχυρῶς, ἐπιθυμῶν δὲ ἄρχειν, [ὅπως πλείω λαμβάνοι], ἐπιθυμῶν δὲ τιμᾶσθαι, [ἵνα πλείω κερδαίνοι]</i>
2. Εντοπίζουμε τους υποτακτικούς συνδέσμους που εισάγουν δευτερεύουσες προτάσεις	Οι υποτακτικοί σύνδεσμοι <i>ὅπως, ἵνα</i> εισάγουν δευτερεύουσες προτάσεις.
3. Απομονώνουμε τις δευτερεύουσες προτάσεις	α) <i>ὅπως πλείω λαμβάνοι</i> (Δευτερ. τελική) β) <i>ἵνα πλείω κερδαίνοι</i> (Δευτερ. τελική),
4. Σε κάθε περίοδο λόγου πρέπει να υπάρχει μία τουλάχιστον κύρια πρόταση	<i>Μένων ... ἄρχειν - ἐπιθυμῶν δὲ τιμᾶσθαι (κύρια)</i>
5. Το απαρέμφατο ισοδυναμεί με ρήμα στις εξής περιπτώσεις:	
α) πρίν + απαρέμφατο (Χρονικές προτάσεις)	<i>Καί ἐπί το ἄκρον ἀναβαίνει Χειρίσοφος, πρίν τινος αἰσθέσθαι τῶν πολεμίων.</i>
β) ὥστε (ή ὡς) + απαρέμφατο (Συμπερασματικές προτάσεις)	Οὐδέεις πώποτε εἰς τοσοῦτον ἀνανδρίας ἀφίκετο, <i>ὥστε</i> τοιοῦτόν τι τολμησαι ποιεῖν.
γ) ἐφ' ᾧ (ἐφ' ᾧτε) + απαρέμφατο (Συμπερασματικές προτάσεις)	Ἀφίεμέν σε, ᾧ Σώκρατες <i>ἐφ' ᾧ τε</i> μηκέτι φιλοσοφεῖν (= με τον ὄρο...)
δ) ὅσος, ὅσον, οἷον + απαρέμφατο (Αναφορικές - Συμπερασματικές προτάσεις)	<i>Ἐλείπετο τῆς νυκτός ὅσον σκοταίους διελθεῖν τό πεδίον.</i>
6. Δεν αποτελούν αυτοτελή πρόταση τα ρήματα :	(Αοριστολογικές εκφράσεις) <i>Π.χ. ἔστιν ὅς</i> (= κάποιος), <i>ἔστιν ὅπου</i> (= κάπου) <i>κά</i>
α) <i>ἔστιν ὅς, ἔστιν ὅπου, ἔστιν ὅπως, ἔστιν ὅτε, ἦν ὅτε, εἰσίν οἱ.</i>	<i>ἄγε ἴωμεν</i> (= ας πηγαίνουμε)
β) Οι προστακτικές: ἄγε, ἴθι, φέρε, ἔα + υποτ. (προτρεπτική)	<i>ἔα σκεψώμεθα</i> (εμπρός ή έλα, ας εξετάσουμε)

3 Διακοπή προτάσεων

Κύριες ή δευτερεύουσες προτάσεις διακόπτονται από άλλες προτάσεις που συμπληρώνουν, προσδιορίζουν ή διασαφηνίζουν όρους της προηγούμενης πρότασης που στη συνέχεια ολοκληρώνει το νόημά της. Εξαιρούνται οι παρενθετικές κύριες προτάσεις που χωρίζονται με κόμματα: π.χ. *ἔφη, οἶδα, οἶμαι* κλπ.

ΚΑΝΟΝΕΣ ΔΙΑΚΟΠΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

1. Πρόταση που διακόπτει άλλη είναι πάντοτε **δευτερεύουσα** και εξαρτάται από την πρόταση που διακόπτεται.
Π.χ. *Οἶμαι δέ καί τόν δήμον, [ὄν οἰόμεθα μάλιστα πολεμείν ἡμῖν], ποθεῖν ἤδη τήν ἡμετέραν ἐπιμέλειαν.*
2. Η πρόταση που διακόπτεται μπορεί να είναι κύρια ή δευτερεύουσα.
3. Η κύρια πρόταση ποτέ δε διακόπτει, διακόπτεται μόνο.
4. Μια πρόταση μπορεί να διακοπεί πολλές φορές από διάφορες προτάσεις
Π.χ. *Τῷ οὖν Απόλλωνι εὐξάντο, [ὡς λέγεται], τότε, [εἰ σωθεῖεν], ἐκάστου ἔτους θεωρίαν ἀπάξιν εἰς Δῆλον.*
5. Η πρόταση που διακόπτει άλλη μπορεί να διακοπεί και αυτή από άλλη πρόταση.
6. Οι δευτερεύουσες προτάσεις που διακόπτουν μία πρόταση, είναι δυνατό να είναι περισσότερες από μία, όμοιες ή ανόμοιες και να συνδέονται και αυτές κατά παράταξη ή καθ' υπόταξη.
7. Η διακοπή μιας πρότασης γίνεται ή πριν τεθεί το ρήμα της πρότασης που διακόπτεται ή μετά το ρήμα.
Π.χ. *καί μοι δοκεῖ, [ἔφη], εἰ ἐνενόησεν αὐτά Αἴσωπος, [μῦθον ἄν συνθεῖναι, |ὡς ὁ θεός βουλόμενος αὐτά διαλλάξαι πολεμοῦντα, |ἐπειδή οὐκ ἐδύνατο], συνήψεν εἰς ταυτόν αὐτοῖς τάς κορυφάς* (Πλάτ. Φαίδ. 60c).
 - α) Η κύρια πρόταση διακόπτεται από την κύρια παρενθετική (*ἔφη*), που δε λαμβάνεται υπόψη στη διακοπή, και από τη δευτερεύουσα υποθετική.
 - β) Η δευτερεύουσα ειδική πρόταση που εξαρτάται από την κύρια (από το: *μῦθον ἄν συνθεῖναι*) διακόπτεται από τη δευτερεύουσα αιτιολογική πρόταση: *ἐπειδή οὐκ ἐδύνατο*.

4 Σύνδεση προτάσεων

1. Παρατακτικοί Σύνδεσμοι	2. Υποτακτικοί Σύνδεσμοι
<p>Εισάγουν κύριες ή συνδέουν όμοιες προτάσεις</p> <p>A. <u>Συμπλεκτικοί</u>: καί, τε, οὔτε μήτε, οὐδέ, μηδέ</p> <p>B. <u>Αντιθετικοί</u>: μέν, δέ, μέντοι, ἀλλά μὴν, καίτοι, καίπερ, καί μὴν</p> <p>Γ. <u>Διαζευκτικοί</u>: ἢ, εἴτε, ἔάντε, ἄντε</p> <p>Δ. <u>Αιτιολογικοί</u>: γάρ</p> <p>E. <u>Συμπερασματικοί</u>: ἄρα, δὴ, οὖν, τοίνυν, οὐκουν, οὐκοῦν, τοιγάρτοι, τοιγαροῦν</p>	<p>Εισάγουν δευτερεύουσες προτάσεις</p> <p><u>Ειδικοί</u>: ὅτι, ὡς</p> <p><u>Υποθετικοί</u>: εἰ, ἐάν, ἄν, ἤν</p> <p><u>Χρονικοί</u>: ὡς, ὅτε, ὁπότε, ἐπεὶ, ἐπειδή, ἕως, ἄχρι, μέχρι, ἠνίκα, πρὶν</p> <p><u>Αιτιολογικοί</u>: ὡς, ὅτι, διότι, ἐπεὶ, ἐπειδή</p> <p><u>Συμπερασματικοί</u>: ὡς, ὥστε</p> <p><u>Τελικοί</u>: ἵνα, ὅπως, ὡς</p> <p><u>Εναντιωματικοί</u>: εἰ καί, ἄν καί, καί εἰ, καί ἄν</p>

- Οι αναφορικές αντωνυμίες και τα αναφορικά επιρρήματα (**ὅς, ὅστις, ὅσπερ, ὡς, ὅπου, ὥσπερ** κλπ.) **εισάγουν** αναφορικές ή πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις
- Οι ερωτηματικές αντωνυμίες και τα ερωτηματικά επιρρήματα (**τίς, ποῖος, ποῦ, πόθεν**, κλπ.) **εισάγουν** ερωτηματικές προτάσεις

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

A' Κατά παράταξη σύνδεση (οι προτάσεις είναι **ισοδύναμες**)

Φαλλῖνος ἐγέλασε **καί** εἶπε.

Ἦγεῖτο **μέν** Χειρίσοφος, **ὡπισθοφυλάκει δέ** Ξενοφῶν.

Ἦ λέγε τι σιγῆς κρείττον **ἢ** σιγὴν ἔχε.

Πολλά ἐστὶ τὰ τούτου ἔργα **ὥστε** οὐ δύναμαι καταλέξει.

B' Καθ' υπόταξη σύνδεση (έχουμε συνδυασμό κύριας κ' δευτερεύουσας πρότασης)

Λέγει ὁ κατήγορος **ὡς** ὑβριστής εἰμι.

Κύνας τρέφομεν, **ἵνα** φυλάττωσι τὰς οἰκίας.

Εἰ ἐψευδόμην, ἐξέλεγε

Ἀνάγκη οὖν, **εἰ καί** μὴ δεινός πρὸς ταῦτα πέφυκα, βοηθεῖν τῷ πατρί.

Μὴ ἀπέλθητε, **πρὶν** ἄν ἀκούσητε.

Ἐρωτᾷ **τί** ποιεῖτε.

Βαδίζει **ὅποι** βούλεται.

Ἄγνοεῖ **πῶς** ἀφίκοντο ἐνταῦθα.

5 Χρήσεις και σημασίες του: ἄν

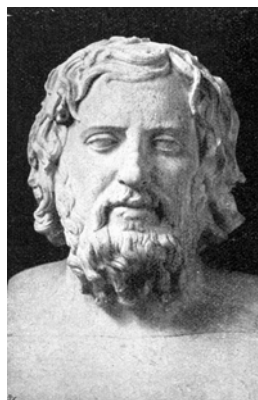
Είδος (μετάφραση)	Εκφέρεται	Εισάγει	Παραδείγματα
1. ΥΠΟΘΕΤΙΚΟ (= εάν, αν)	<ul style="list-style-type: none"> Υποτακτική (πάντα) Άρνηση: <i>μή</i> 	α) υποθετικές προτάσεις β) εναντιωματικές προτάσεις γ) πλάγιες ερωτηματικές	<i>Ἄν δυνατός ᾶ, κτενώ.</i> <i>Εὐλαβοῦ τάς διαβολάς, κᾶν ψευδεῖς ᾶσιν.</i>
2. ΔΥΝΗΤΙΚΟ Δυν. Ορ. (= θα + Πρτ. ή Υπερ.) Δυν. Ευκτ. (= θα + Πρτ. ή Υπερ.) (= μπορεί να, μπορούσε να) ή με απλό Μέλλοντα	<ul style="list-style-type: none"> Οριστική ιστ. χρ. (Δυν. Οριστ.) Ευκτική (πλην Μέλλ.) Δυν. Ευκ. Απαρέμφατο (δυνητικό) ισοδυναμεί με Δυν. Οριστ./Ευκτ. Μετοχή (δυνητική) ισοδυναμεί με Δυν. Ορ./ή Δ. Ευκτ. Άρνηση: <i>οὐ</i> 	Τίθεται σε προτάσεις κύριες ή δευτερεύουσες (κρίσεως)	<i>Εἰ ταῦτα ἐποιεῖτε, ἀγαθοί ἄν ἦτε.</i> <i>Ἴσως ἄν εἴποιεν οἱ πολλοί.</i> <i>Δοκεῖ ἄριστα ἄν διοικεῖσθαι ή πόλις (= θα κυβερνιόταν) [το δυν απαρέμφ. ισοδυν. με (διοικῶτο ἄν)]</i> <i>Ποτεῖδαιαν καί δυνηθεῖς ἄν αὐτός ἔχειν (= εἰ καί ἡδυνήθη ἄν) παρέδωκε.</i>
3. ΑΟΡΙΣΤΟ ΛΟΓΙΚΟ (= τυχόν, ίσως) ή αμετάφραστο	<ul style="list-style-type: none"> Υποτακτική (πάντα) προηγείται του ἄν αναφορικό (αντων.-επιρ.) ή χρονικός σύνδεσμος Άρνηση <i>μή</i> 	Εισάγει προτάσεις: α) Αναφορικοῦποθετικές β) Χρονικοῦποθετικές γ) Τελικές (μετά το <i>ὅπως</i>) δ) Πλάγιες ερωτήσεις	<i>Ὅστις ἄν βούληται (= ὅποιος τυχόν θέλει)</i> <i>Ὅποταν βούλη (= ὅποτε τυχόν θέλεις)</i> <i>Γύμναζε σεαυτόν, ὅπως ἄν δύνῃ τούς πόνους ὑπομένειν.</i> <i>Ἐπιμελήσεται, ὅπως ἄν, μηδεῖς ἀδικῇ.</i>

I

ΘΕΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΞΕΝΟΦΩΝΤΑ

Περίπου 430 - 355 π.Χ.

Καταγόταν από το δήμο των Ερχειέων της Αττικής [Ερχεια (η): τα σημερινά Σπάτα]. Ο πατέρας του Γρύλλος ήταν ευκατάστατος γαιοκτήμονας και ο Ξενοφών γνώρισε καλά την αγροτική ζωή και πήρε καλή μόρφωση. Υπήρξε μαθητής του Σωκράτη και πήρε μέρος στην εκστρατεία του Κύρου εναντίον του αδελφού του Αρταξέρξη Β', βασιλιά της Περσίας' μετά το θάνατο του Κύρου στα Κούναξα (401 π.Χ.) και τη δολοφονία των Ελλήνων στρατηγών, ο Ξενοφών κατόρθωσε να οδηγήσει τους Έλληνες μισθοφόρους στην Ελλάδα. Ακολούθησε το 396 π.Χ. τον Αγησίλαο, βασιλιά της Σπάρτης στην εκστρατεία του κατά του Φαρνάβαζου στη Μ.Ασία. Μάλιστα το 394 π.Χ., στη μάχη της Κορώνειας, στη Βοιωτία, πήγε μαζί του εναντίον της Αθήνας. Έπειτα απ' αυτό οι Αθηναίοι τον καταδίκασαν σε εξορία και δήμευσαν την περιουσία του. Τότε εγκαταστάθηκε σ' ένα μεγάλο αγρόκτημα που του παραχώρησαν οι Σπαρτιάτες στο Σκιλλούντα της Ηλείας, κοντά στην Ολυμπία, όπου εγκαταστάθηκε με την οικογένειά του και έζησε είκοσι χρόνια ασχολούμενος με αγροτικά έργα και τη συγγραφή βιβλίων.

Μετά τη μάχη στα Λεύκτρα (371 π.Χ.), οι Ηλείοι κατέλαβαν το Σκιλλούντα και ο Ξενοφών εκδιώχτηκε και αναγκάστηκε να καταφύγει στην Κόρινθο, και μολονότι οι Αθηναίοι είχαν ανακαλέσει το διάταγμα της εξορίας του, δε θέλησε να ξαναγυρίσει στην Αθήνα. Ωστόσο άφησε τους γιούς του να καταταχθούν ως ιπείς στον αθηναϊκό στρατό και ο ένας, ο Γρύλλος, σκοτώθηκε πολεμώντας γενναία στη μάχη της Μαντινείας (362 μ.Χ.)

ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ

Στο έργο του καθοριστική υπήρξε η επίδραση του δασκάλου του, Σωκράτη, και του βασιλιά της Σπάρτης, Αγησίλαου. Στον πρώτο θαύμαζε την προσήλωσή του στις ηθικές αξίες της ζωής και στο δεύτερο, τις αρετές και τις ηγετικές του ικανότητες. Επειδή η ειδολογική και η χρονολογική κατάταξη των έργων του είναι δύσκολη, παρουσιάζονται σε ομάδες με βάση το περιεχόμενό τους.

⇒ I. ΙΣΤΟΡΙΚΑ

1. **Κύρου Ανάβασις:** (δημοσιεύτηκε με το ψευδώνυμο του Θεμιστογόνη του Συρακόσιου).

Στο σύγγραμμά του ο ιστορικός διηγείται με ζωντάνια και αμεσότητα γεγονότα που έζησε ο ίδιος. Πρόκειται για ένα είδος στρατιωτικών απομνημονευμάτων, σε επτά βιβλία με πολλές γεωγραφικές και εθνογραφικές λεπτομέρειες. Παρουσιάζεται η εκστρατεία του Κύρου (**Ανάβασις** = πορεία προς το εσωτερικό της Ασίας) εναντίον του αδελφού του, Αρταξέρξη. Το κύριο μέρος, όμως, του έργου περιλαμβάνει την **κάθοδο των μυρίων** (**μύριοι = 10.000**), των 13.000 δηλαδή Ελλήνων μισθοφόρων που συμμετείχαν στην εκστρατεία και, έπειτα από περιπετειώδη περιπλάνηση, έφτασαν στον Εύξεινο Πόντο και στη Θράκη το 400 π.Χ.

2. **Έλληνικά:**

Ο συγγραφέας, σε επτά βιβλία, διηγείται την ιστορία του Πελοποννησιακού πολέμου από το 411 π.Χ., που σταματά από τον Θουκυδίδη, ως το τέλος του πολέμου αυτού και συνεχίζει ως τη μάχη της Μαντινείας (362 π.Χ.). Αναζητά τα αίτια των γεγονότων, αλλά μένει στην επιφάνεια των πραγμάτων, σε αντίθεση με τη λεπτομερή αναζήτηση του Θουκυδίδη.

3. **Άγησίλαος:**

Πρόκειται για ρητορικό εγκώμιο του βασιλιά της Σπάρτης Άγησίλαου, τον οποίο ο συγγραφέας θαυμάζει και παρουσιάζει ως πρότυπο καλού ηγεμόνα.

⇒ II. ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑ

(Τα πρώτα τρία έργα "**Απομνημονεύματα**, **Άπολογία Σωκράτους**, **Συμπόσιον**", λέγονται "**Σωκρατικά**" γιατί επίκεντρό τους είναι ο Σωκράτης και η διδασκαλία του.)

1. **Άπομνημονεύματα:**

Το έργο διαιρείται σε τέσσερα βιβλία. Με το έργο αυτό ο Ξενοφών υπερασπίζεται τη μνήμη του δασκάλου του Σωκράτη και προσπαθεί να αποδείξει ότι οι εναντίον του κατηγορίες ήταν εντελώς αστήρικτες.

2. **Άπολογία Σωκράτους:** (η γνησιότητα του έργου έχει αμφισβητηθεί).

Περιλαμβάνει τους λόγους του Σωκράτη πριν και μετά την καταδίκη του.

3. **Συμπόσιον φιλοσόφων:**

Ο συγγραφέας μιμείται το ομώνυμο έργο του Πλάτωνα και παρουσιάζει το Σωκρά-

τη να συζητά με τους συνδαιτυμόνες του για την ομορφιά, τον έρωτα, την ηδονή, τον πλούτο κ.ά.

4. *Οικονομικός:*

Εδώ ο συγγραφέας αναπτύσσει τις απόψεις του για τη γεωργία και τη διαχείριση της οικιακής οικονομίας. Οι πρακτικές συμβουλές του έργου τον έκαναν ιδιαίτερα αγαπητό και το συγκεκριμένο σύγγραμμα θεωρείται από τα καλύτερά του.

5. *Ίέρων ή Τυραννικός:*

Διαλογικό πολιτικό σύγγραμμα στο οποίο ο τύραννος των Συρακουσών, Ίέρων, συζητά φανταστικά με τον ποιητή Σιμωνίδα για την τυραννία. Ο Σιμωνίδης συμβουλεύει τον Ίέρωνα, ώστε να γίνει η τυραννία πιο ανεκτή στο λαό.

⇒ III. ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ

1. *Κύρου Παιδεία:*

Μυθιστορηματική βιογραφία του Κύρου του Μεγάλου (590-529 π.Χ.). Διαιρείται σε οκτώ βιβλία και περιέχει όχι μόνο την αγωγή αλλά και όλη τη ζωή του ηγέτη.

2. *Λακεδαιμονίων πολιτεία:*

Περιγράφει το πολίτευμα της Σπάρτης, τη στρατιωτική της οργάνωση και τη λειτουργία των θεσμών της. Το πολίτευμα του Λυκούργου και η σπαρτιατική βασιλεία αποτελούν για το συγγραφέα τη βάση της σπαρτιατικής δύναμης.

3. *Πόροι ή περί προσόδων:*

Στο έργο του αυτό προτείνει την εξυγίανση και αναμόρφωση του οικονομικού κλάδου της Αθήνας, για να αυξηθούν τα έσοδά της.

4. *Κυνηγετικός:* (αμφισβητούμενης γνησιότητας).

Ο Ξενοφών προσπαθεί να αποδείξει πως το κυνήγι είναι εξαιρετικό παιδευτικό μέσο, “*εὔρημα θεῶν*”.

5. *Περί ίππικῆς:*

Απευθύνεται σε έναν ιππέα, στον οποίο δίνει οδηγίες γενικά για την περιποίηση του αλόγου του.

6. *Ίππαρχικός:*

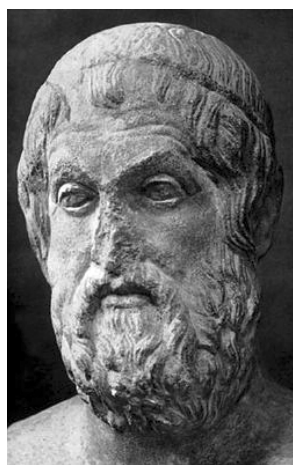
Περιγράφονται τα καθήκοντα του ιπάρχου (= διοικητή του ιππικού).

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΥ

Κανένας δεν αμφισβητεί το αξιόλογο και πολύπλευρο ταλέντο του Ξενοφώντα. Ως ιστορικός βέβαια, υπολείπεται του Θουκυδίδη στην αντικειμενικότητα της εξιστόρησης και στο βάθος των νοημάτων, ως συγγραφέας όμως είναι υποδειγματικός για την ενάργεια, τη φυσικότητα και την παραστατικότητα της αφήγησης. Ενδιαφέρεται περισσότερο για την ψυχολογία των ανθρώπων παρά για την ανάλυση των πολιτικών δυνάμεων. Η θρησκευτική θεώρηση των πραγμάτων από τον ιστορικό παραπέμπει στον Ηρόδοτο και η αφήγηση του μερικές φορές έχει ηθικολογικό ύφος.

Η επίδραση του υπήρξε σημαντική στους Έλληνες και στους Ρωμαίους. Ο Ιούλιος Καίσαρας τον εκτιμούσε και ο Κικέρωνας μετέφρασε τον **“Οικονομικό”** και μέρος της **“Κύρου Παιδείας”** η εκτίμηση που απολαμβάνει φτάνει ως τους νεότερους. Λόγω του απλού αττικού ύφους, είναι ένας από τους πρώτους κλασικούς συγγραφείς που μελετούν οι νέοι που σπουδάζουν Αρχαία ελληνικά. Περισσότερο από όλα τα έργα του Ξενοφώντα, η **“Ανάβαση”** έγινε, από την αρχαιότητα ακόμη, προσφιλές πανελλήνιο ανάγνωσμα.

Τα συγγράμματα του Ξενοφώντα διακρίνονται για την έξοχη καθαρότητα της γλώσσας, για τη φραστική τους χάρη και την απλή διαύγεια των παραστάσεων και των περιγραφών ως υπόδειγμα αττικισμού, τον αποκαλούσαν **“αττική μέλισσα”** όπως και το Σοφοκλή.

Σοφοκλής (496 π.Χ.- 406 π.Χ.)

Θέμα 1°

Ξενοφώντος, Κύρου Ανάβασις, 2, 6, 21-25

[Υστερα από τη μάχη στα Κούναξα και το θάνατο του Κύρου, οι Πέρσες με δόλο του Τισσαφέρνη σκότωσαν τους στρατηγούς των Μυρίων, ώστε οι Έλληνες να μείνουν χωρίς αρχηγούς και να παραδοθούν στον Αρταξέρξη. Ο Ξενοφώντας βρίσκει την ευκαιρία να σκιαγραφήσει την προσωπικότητα των πέντε δολοφονημένων στρατηγών, παρουσιάζοντας τον Μένωνα ως αδίστακτο άνθρωπο, που αδιαφορούσε για την ηθική και ενδιαφερόταν μόνο για το συμφέρον του].

Μένων δὲ ὁ Θεσσαλὸς δῆλος ἦν ἐπιθυμῶν μὲν πλουτεῖν ἰσχυρῶς, ἐπιθυμῶν δὲ ἄρχειν, ὅπως πλείω λαμβάνοι, ἐπιθυμῶν δὲ τιμᾶσθαι, ἵνα πλείω κερδαῖνοι φίλος τε ἐβούλετο εἶναι τοῖς μέγιστα δυναμένοις, ἵνα ἀδικῶν μὴ διδοίη δίκην. Ἐπὶ δὲ τὸ κατεργάζεσθαι ὧν ἐπιθυμοίη συντομωτάτην ᾤετο ὁδὸν εἶναι διὰ τοῦ ἐπιορκεῖν τε καὶ ψεύδεσθαι καὶ ἐξαπατᾶν, τὸ δ' ἀπλοῦν καὶ ἀληθὲς τὸ αὐτὸ τῷ ἡλιθίῳ εἶναι. Στέργων δὲ φανερός μὲν ἦν οὐδένα, ὅτῳ δὲ φαίη φίλος εἶναι, τούτῳ ἔνδηλος ἐγίγνετο ἐπιβουλεύων. Καὶ πολεμίου μὲν οὐδενὸς κατεγέλα, τῶν δὲ συνόντων πάντων ὡς καταγελῶν ἀεὶ διελέγετο. Καὶ τοῖς μὲν τῶν πολεμίων κτήμασιν οὐκ ἐπεβούλευε· χαλεπὸν γὰρ ᾤετο εἶναι τὰ τῶν φυλαττομένων λαμβάνειν· τὰ δὲ τῶν φίλων μόνος ᾤετο εἰδέναί ρᾶστον ὃν ἀφύλακτα λαμβάνειν.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ο Μένωνας ο Θεσσαλός ήταν φανερό ότι επιθυμούσε έντονα αφενός να αποκτήσει πλούτη, αφετέρου επιθυμούσε να ασκεί εξουσία, για να αποκτά περισσότερα, επιθυμούσε επίσης να τον τιμούν, για να κερδίζει περισσότερα και ήθελε να είναι φίλος με τους πολύ ισχυρούς, για να μην τιμωρείται, όταν αδικούσε. Για να πετύχει όσα επιθυμούσε, πίστευε ότι ο πιο σύντομος δρόμος περνάει μέσα από την επιορκία, το ψέμα και την απάτη, ενώ η απλότητα και η αλήθεια ταυτίζονται με την ηλιθιότητα. Και κανένα δε φαινόταν να αγαπά, σ' όποιον όμως έλεγε ότι ήταν φίλος, αυτόν ολοφάνερα τον επιβουλεύονταν. Κανέναν εχθρό δεν περιφρονούσε, συζητούσε όμως πάντοτε σαν να περιγελούσε όλους τους συντρόφους του. Και δεν εποφθαλιμούσε τις περιουσίες των εχθρών (του), γιατί θεωρούσε πως είναι δύσκολο να παίρνει (κανείς) τα πράγματα αυτών που φυλάγονται. Τα πράγματα όμως των φίλων πίστευε ότι μόνος αυτός γνώριζε ότι ήταν πάρα πολύ εύκολο να τα παίρνει (αρπάζει), επειδή ήταν αφύλαχτα.

ΣΧΟΛΙΑ: Σημασιολογικά – Ετυμολογικά

δήλος, η, ον: = φανερός, ορατός, ασφαλής.

πλείω ἢ πλείονα: επίθ. ουδ. συγκρ. του **πολύς, πολλή, πολύ.**

δίδωμι δίκην: = τιμωρούμαι. Είναι παθητικό του **δίκην λαμβάνω παρά τινος** = τιμωρώ.

μέγιστα δύναμαι: = έχω πολύ μεγάλη δύναμη.

κατεργάζομαι: (< **κατά** + **εργάζομαι**) = φέρω κάτι σε πέρας, κατορθώνω, πραγματοποιώ.

επιορκέω -ῶ: (< **ἐπί** + **ὄρκος**) = καταπατώ τον όρκο.

άπλοῦς, ἦ, οῦν = απλός, απλοϊκός, ειλικρινής.

τό άπλοῦν = η απλότητα, η ειλικρίνεια.

στέργω = αγαπώ (λέγεται κυρίως για γονείς), αρκούμαι.

ἠλίθιος, ὁ < ἠλιθα = μάταια. Η ρίζα του σχετίζεται με το **ἄλη** = περιπλάνηση, **ἄλαομαι** = πλανιέμαι, **ἠλεός** = ηλίθιος.

ἐνδηλος, -ος, -ον (< **έν** + **δηλος**) = φανερός.

ἐνδηλος ἐγίγνετο ἐπιβουλεύων = ολοφάνερα επιβουλευόταν.

καταγελάω, -ῶ (< **κατάγελας, ὁ < κατά** + **γέλας**) = γελάω σε βάρος κάποιου, κοροϊδεύω, περιπαίζω.

συνόντες, οί: μτχ. του **σύνειμι** (< **σύν** + **εἰμί** = συναναστρέφομαι) = σύντροφοι, ακόλουθοι.

ἐπιβουλεύω + δοτ. (< **ἐπί** + **βουλεύω**) = σχεδιάζω κακό εναντίον κάποιου.

φυλάττομαι = προσέχω, παίρνω προφυλάξεις.

ῥᾶστος, η, ον (υπερθ. του επιθ. **ῥάδιος, α, ον** = εύκολος) = πανεύκολος.

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΞΟΜΑΛΥΝΣΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Χωρισμός, χαρακτηρισμός και αναλυτική σύνταξη των προτάσεων

1. **Μένων ... δήλος ἦν ἐπιθυμῶν μέν πλουτεῖν - ἄρχειν, ἐπιθυμῶν δέ τιμᾶσθαι:**

Κύρια πρόταση κρίσεως.

ἦν = ρήμα, **Μένων** = υποκ., **ὁ Θετταλός** = παράθεση, **δήλος** = κατηγ. στο υποκ. του ρ., **ἐπιθυμῶν μέν, ἐπιθυμῶν δέ** = κατηγ. μτχ. από το “**δήλος ἦν**”, **πλουτεῖν, ἄρχειν, τιμᾶσθαι** = τελ. απαρμφ, αντικείμε των μετοχών αντίστοιχα, **ἰσχυρῶς** = επιρρ. προσ. τρόπου.

2. *ὅπως πλείω λαμβάνοι* = Δευτερεύουσα τελική πρόταση εκφέρεται με ευκτική του πλαγίου λόγου, γιατί η μτχ. *ἐπιθυμῶν* ισοδυναμεί με παρατατικό, το ίδιο ισχύει και για την τελική πρόταση “*ἵνα ... δίδοι*”
λαμβάνοι = ρήμα, (*Μένων*) = υποκ., *πλείω* = σύστοιχο αντικείμενο του ρ. (*πλείονα λήμματα*).
3. *ἵνα πλείω κερδαίνοι* = Δευτερεύουσα τελική πρόταση (με ευκτ. του πλαγίου λόγου από ιστορικό χρόνο)
κερδαίνοι = ρήμα (*Μένων*) = υποκ., *πλείω* = σύστοιχο αντικείμενο του ρ. (*πλείονα κέρδη*).
4. *φίλος τε ἐβούλετο εἶναι τοῖς μέγιστα δυναμένοις*: Κύρια πρόταση κρίσεως.
ἐβούλετο = ρήμα, (*Μένων*) = υποκ., *εἶναι* = τελ. απρμφ., αντικ. του ρ, (*Μένων*) = υποκ. του “*εἶναι*” (ταυτοπροσωπία), *φίλος* = κατηγ. στο “*Μένων*”, *τοῖς δυναμένοις* = επιθ. μτχ., δοτ. αντικειμ. στο “*φίλος*”, *μέγιστα* = σύστοιχο αντικ. στο “*δυναμένοις*”.
5. *ἵνα ἀδικῶν μὴ δίδοι δίκην*: Δευτερεύουσα τελική πρόταση.
μὴ δίδοι = ρήμα, (*Μένων*) = υποκ., *δίκην* = αντικ., *ἀδικῶν* = συνημμ. χρον. μτχ. (= *ὁπότε ἀδικοῖη*).
6. *Ἐπὶ δέ τό κατεργάζεσθαι συντομωτάτην ᾧετο ... ἐξαπατᾶν*: Κύρια πρόταση.
ᾧετο = ρήμα, (*Μένων*) = υποκ., *εἶναι* = ειδ. απαρμφ. (υπαρκτικό εδώ), αντικ. του “*ᾧετο*”, *ὀδόν* = υποκ. του “*εἶναι*”, (ετεροπροσωπία), *συντομωτάτην* = επιθ. προσδ στο “*ὀδόν*”, *ἐπὶ τό κατεργάζεσθαι* = εμπρόθ. προσδ. σκοπού, *διὰ τοῦ ἐπιπορκεῖν τε καὶ ψευδεσθαι καὶ ἐξαπατᾶν* = εμπρόθ. προσδ. του μέσου ή τρόπου, (*ταῦτα*) = αντικ. του “*κατεργάζεσθαι*”.
7. *ὧν ἐπιθυμοίη*: Δευτερεύουσα αναφορική πρόταση, αντικ. του “*κατεργάζεσθαι*”.
ἐπιθυμοίη = Ρ., (*Μένων*) = υποκ., *ὧν* = αντικ. του Ρ.
8. *τό δ’ ἀπλοῦν καὶ ἀληθές τό αὐτό τῷ ἡλιθίῳ (ᾧετο) εἶναι*: Κύρια πρόταση.
(*ᾧετο*) = ρήμα, (*Μένων*) = υποκ., *εἶναι* = ειδ. απρμφ., αντικ. στο (*ᾧετο*), *τό ἀπλοῦν καὶ ἀληθές* = υποκ. του “*εἶναι*” (ετεροπροσωπία), *τό αὐτό* = κατηγ. στα υποκ., *τῷ ἡλιθίῳ* = δοτ. αντικειμ. στο “*τό αὐτό*”.
9. *Στέργων δέ φανερός μὲν ἦν οὐδένα*: Κύρια πρόταση κρίσης.
ἦν = ρήμα, (*Μένων*) = υποκ., *φανερός* = κατηγορ. στο υποκ., *στέργων* = κατηγ. μτχ., από το “*φανερός ἦν*”, *οὐδένα* = αντικ. της μτχ..
10. *ὅτω δέ φαίη φίλος εἶναι*: Δευτερεύουσα αναφ. υποθ. προτ. (*εἴ τινη φαίη ...*)
φαίη = Ρήμα, (*Μένων*) = υποκ. *εἶναι* = ειδ. απρμφ., αντικ. του ρ., (*Μένων*) =

υποκ. του “*εἶναι*” (ταυτοπροσωπία) *φίλος* = κατηγ. στο υποκ. “*Μένων*”, *ὄτω* = δοτ. αντικ. στο “*φίλος*”.

11. *τούτῳ ἔνδηλος ἐγίγνετο ἐπιβουλεύων*: Κύρια πρόταση κρίσεως.
ἐγίγνετο = ρήμα, (*Μένων*) = υποκ., *ἐπιβουλεύων* = κατηγ. μτχ., *τούτῳ* = αντικ. της μτχ., *ἔνδηλος* = κατηγ. στο υποκ. του ρ.

Υποθετικός λόγος

ὄτω (= *εἰ τινι*) *φαίη* (Υπόθεση) } Δηλώνει **αόριστη επανάληψη**
ἐνδηλος ἐγίγνετο (Απόδοση) } **στο παρελθόν**

12. *καί πολεμίου μὲν οὐδενός κατεγέλα*: Κύρια πρόταση κρίσεως.
κατεγέλα = ρήμα, (*Μένων*) = υποκ., *πολεμίου* = αντικ. του ρ., *οὐδενός* = επιθ. προσδ. στο “*πολεμίου*”.

13. *τῶν δὲ συνόντων πάντων ὡς καταγελῶν ἀεὶ διελέγετο*: Κύρια πρόταση κρίσεως.

διελέγετο = ρήμα, (*Μένων*) = υποκ., *ἀεὶ* = επιρρ. προσδ. χρόνου,

ὡς καταγελῶν = αιτιολ. μτχ. (από την παραβ. πρότ “*ὡς διαλέγεται ἄνθρωπος καταγελῶν πάντων*”), *τῶν συνόντων* = επιθ μτχ., αντικ. στη μτχ. “*καταγελῶν*”, *πάντων* = κατηγ. προσδ. στο “*συνόντων*”.

14. *καί τοῖς μὲν τῶν πολεμίων κτήμασιν οὐκ ἐπεβούλευε*: Κύρια πρόταση κρίσεως.
οὐκ ἐπεβούλευε = ρήμα, (*Μένων*) = υποκ., *τοῖς κτήμασιν* = αντικ. του ρ., *τοῖς τῶν πολεμίων* = επιθ. προσδ. στο “*κτήμασιν*”, *τῶν πολεμίων* = γεν. κτητική.

15. *χαλεπὸν γὰρ ᾤετο εἶναι τὰ τῶν φυλαττομένων λαμβάνειν*: Κύρια πρόταση κρίσεως.

ᾤετο = ρήμα, (*Μένων*) = υποκ. *χαλεπὸν εἶναι* = ειδ απρμφ., αντικ. του ρ., (απρόσωπη έκφραση), *λαμβάνειν* = τελ. απρμφ., υποκείμε στο “*χαλεπὸν εἶναι*”, *τὰ τῶν φυλαττομένων* = αντικ. στο “*λαμβάνειν*”, *τῶν φυλαττομένων* = επιθ. μτχ.

16. *τὰ δὲ τῶν φίλων μόνος ᾤετο εἰδέναι ῥᾶστον ὃν ἀφύλακτα λαμβάνειν*: Κύρια πρόταση κρίσεως.

ᾤετο = ρήμα, (*Μένων*) = υποκ. *εἰδέναι* = ειδ απρμφ., αντικ. του ρ., *ῥᾶστον ὃν* = κατηγ. μτχ. (απρόσωπη έκφραση), *λαμβάνειν* = τελ. απρμφ., υποκ. στο “*ῥᾶστον ὃν*”, *τὰ τῶν φίλων* = αντικ. στο “*λαμβάνειν*”, *ἀφύλακτα* = κατηγ. στο υποκ. “*τὰ τῶν φίλων*” της εννοούμ. μτχ. “*ὄντα*”, *μόνος* = κατηγ. προσδ. στο (*Μένων*), *τῶν φίλων* = γεν. κτητ. στο “*τὰ (πράγματα)*”.

1

Οι σημασίες των κυριότερων ρημάτων όταν είναι σύνθετα με διάφορες προθέσεις

Στον παρακάτω πίνακα δεν περιλαμβάνονται όλα τα ρήματα, όταν είναι σύνθετα με προθέσεις, αλλά τα κυριότερα κι αυτά όχι με όλες τις προθέσεις.

Έχουν περιληφθεί μόνο όσα ρήματα δεν υπάρχουν στη Νέα Ελληνική με την ίδια σημασία και δεν είναι κοινής σημερινής χρήσης.

1. ΑΓΓΕΛΩ

ἀπαγγέλλω = φέρνω αγγελία (για πρέσβεις).

ἀναγγέλλω = φέρνω αγγελία.

ἐπαγγέλλομαι + δοτ. + αιτιατ. = υπόσχομαι.

παραγγέλλω = γνωστοποιώ / προστάζω.

2. ΑΓΩ

ἀνάγομαι = ανοίγομαι στο πέλαγος.

κατάγω = οδηγώ κάπου / επαναφέρω από την εξορία.

κατάγομαι = καταπλέω (στο λιμάνι) / είμαι από το γένος ...

διάγω = περνώ τον καιρό μου, ζω.

μετάγω = μεταφέρω / μεταβιβάζω.

παράγω = παρουσιάζω (τινά) κάποιον / εξαπατώ / εισάγω.

ἐπάγω = οδηγώ σε κάτι / παρακινώ / παρασύρω.

ἐπάγομαι = προσκαλώ, προκαλώ.

περιάγω = περιφέρω.

ἀπάγω = απομακρύνω.

ὑπάγω = βάζω από κάτω, υποτάσσω, φέρνω στο δικαστήριο.

ἐνάγω = σέρνω στα δικαστήρια / προτείνω, παρακινώ / οδηγώ μέσα.

συνάγω = συγκεντρώνω / συμφιλιώνω, συγκαλώ, ανακεφαλαιώνω (επί λόγου).

προάγω = φέρνω κάτι εμπρός / αυξάνω κάτι.

3. ΑΙΠΕΩ -Ω

ἀναιρῶ = σηκώνω (ιδίως νεκρούς) / σκοτώνω / χρησιμοδοτώ / ανατρέπω επιχείρημα.

ἀναιροῦμαι = μαζεύω / σηκώνω νεκρούς για ταφή / αποσύρω, συλλαμβάνω / νικώ, παίρνω.

καθαιρῶ = κατεβάζω, κατεδαφίζω, καταδικάζω.

παραιρῶ = αφαιρώ, απομακρύνω.

περαιορῶ = αφαιρώ / κατεδαφίζω, γκρεμίζω (για τείχη).

ἐξαιορῶ = βγάζω από τη μέση / εξαφανίζω / κυριεύω (για πολιορκία).

συναορῶ = ¹ συνοψίζω (για λόγο), ² συστέλλω // συλλαμβάνω (*συνελών δέ λέγω*
= συνοψίζοντας λέω, *συνελόντι εἰπεῖν ἢ φάναι* = συνοψίζοντας).

προαιοροῦμαι = εκλέγω, προτιμῶ, αποφασίζω, διαλέγω.

ὑπεξαιορῶ = αφαιρώ κρυφά.

ὑφαιορῶ = αφαιρώ κρυφά.

4. ΑΪΡΩ = σηκώνω.

ἀπαίρω = αποπλέω.

ἀνταίρω τινί = αντιστέκομαι.

ἐπαίρω = σηκώνω.

ἐπαίρομαι = περηφανεύομαι.

διαίρω = ανυψώνω, σηκώνω ψηλά.

καταίρω = καταπλέω, αράζω.

5. ΑΛΛΑΣΣΩ (-ΤΤ)

ἀπαλλάττω = διώχνω, ελευθερώνω, γλιτώνω.

διαλλάττω = συμφιλιώνω.

καταλλάττω = συμφιλιώνω.

ἐπαλλάττω = αλλάζω, διαφέρω.

ἐξαλλάττω = μεταβάλλω.

μεταλλάττω = κάνω αλλαξιά / μεταβάλλω.

μεταλλάττω τόν βίον = πεθαίνω.

παραλλάττω = αλλοιώνω, μεταβάλλω.

συναλλάττω = κάνω ανταλλαγή / συμφιλιώνω.

6. ΑΠΤΩ

ἐφάπτω = (αγγίζω) προσδένω / φθάνω.

ἐφάπτομαί τινος = μετέχω.

εξάπτω = βάζω φωτιά / ερεθίζω, εξοργίζω.

καθάπτω = αγγίζω / προσαρμόζω.

καθάπτομαι = προσβάλλω, θίγω.

περιάπτω = περιδένω.

περιάπτομαι = κρεμῶ κάτι πάνω μου.

συνάπτω = συνδέω, προσαρμόζω.

ὑφάπτω = ανάβω από κάτω, κρυφά.

7. ΒΑΙΝΩ

άντιβαίνω = αντιτείνω / αντιστέκομαι.

περιβαίνω = περιβάλλω, πλησιάζω.

ύποβαίνω = είμαι κατώτερος, οπισθοχωρώ (*ύποβεβηκώς* = υποδεέστερος, κατώτερος).

συμβαίνω = συμφωνώ, κάνω σύμβαση.

προβαίνω = προχωρώ (*προβεβηκώς* = ηλικιωμένος).

8. ΒΑΛΛΩ

παραβάλλω = συγκρίνω, παραθέτω.

άντιβάλλω = ανταποδίδω κτύπημα.

έπιβάλλω = προσθέτω / βάζω πάνω.

ύπερβάλλω = ξεπερνώ / είμαι ανώτερος.

ύπερβάλλομαι = είμαι ανώτερος.

είσβάλλω = κάνω επιδρομή.

συμβάλλω = ενώνω, συνάπτω.

συμβάλλομαι = συντείνω, συνεισφέρω.

προσβάλλω = ρίχνω, χτυπώ.

προβάλλω = βάζω κάτι μπροστά, προτείνω, προφασίζομαι.

9. ΓΙΓΝΟΜΑΙ

έγγίγνομαι = είμαι ή γεννιέμαι μέσα + δοτική.

έγγίγνεται (γ' πρόσ.) = συμβαίνει, γίνεται.

συγγίγνομαι = γεννιέμαι μαζί / συναναστρέφομαι.

προσγίγνομαι = προστίθεμαι.

καταγίγνομαι = ασχολούμαι.

διαγίγνομαι = περνώ, ζω.

παραγίγνομαι = φθάνω / + δοτική = παρευρίσκομαι.

έπιγίγνομαι = έρχομαι κατόπιν, είμαι απόγονος, φθάνω ξαφνικά.

περιγίγνομαι = διασώζομαι, γλιτώνω / + γενική = υπερισχύω, νικώ.

άπογίγνομαι = απομακρύνομαι, χάνομαι / πεθαίνω (*οί άπογενόμενοι* = οι νεκροί).

10. ΓΙΓΝΩΣΚΩ

άναγιγνώσκω = διαβάζω.

άπογιγνώσκω τινός = αθώνω κάποιον, αποδοκιμάζω / απελπίζω ή απελπίζομαι.

διαγιγνώσκω = αποφασίζω / γνωρίζω, διακρίνω.

έπιγιγνώσκω = γνωρίζω με ακρίβεια, συμπεραίνω, επινοώ, εφευρίσκω / έχω σε υπόληψη.

2

Βασικές περιφράσεις και ιδιωματισμοί της αττικής διαλέκτου

A

ἀγαθὰ πάσχω = ευεργετούμαι.

ἀγαθὰ ποιῶ = ευεργετώ.

ἀγαθὰ φρονῶ = έχω καλές διαθέσεις.

ἄγε δή = εμπρός λοιπόν.

ἀγνωσία πατέρων = ταπεινή καταγωγή των πατέρων, αφάνεια.

ἄγομαι γυναῖκα = παντρεύομαι.

ἄγομαι φόνου = κατηγορούμαι για φόνο.

ἀγορά πλήθουσα = ώρα που είναι γεμάτη η αγορά.

ἄγω εἰρήνην = έχω ειρήνη.

ἄγω εἰς δίκην = οδηγώ στο δικαστήριο.

ἄγω ἑορτήν = γιορτάζω.

ἄγω ἡσυχίαν = ησυχάζω.

ἄγω θεούς = πιστεύω στους θεούς.

ἄγω καί φέρω = λεηλατώ.

ἄγω περί πλείστου = εκτιμώ πολύ.

ἄγω πρὸς φῶς = φέρνω στη ζωή.

ἀγώγιμός εἰμι = οδηγούμαι.

ἀγών σωμαίων = αγώνας σωματικής δύναμης, γυμνικός αγώνας.

ἀγωνίζομαι περιεῖναι = προσπαθῶ να ξεπεράσω κάποιον.

ἀδόκιμος γίγνομαι = γίνομαι κίβδηλος, άσημος.

ἀηδῶς διάκειμαί τινι = είμαι δυσαρεστημένος με κάποιον.

αἴρομαι κίνδυνον = αναλαμβάνω αγώνα.

αἰροῦμαι γνώμην = παραδέχομαι.

αἰρῶ δίκην = κερδίζω δίκη.

αἴρω νίκην = νικῶ.

αἴρω τεῖχος = υψώνω τεῖχος.

αἴρω τόν πόλεμον = σταματῶ τον πόλεμο.

αἰτίαν έχω = κατηγορούμαι, είμαι ύποπτος.

ἀκροῶμαι ἐξ ἴσου = ακοῦω με την ίδια προσοχή και εὔνοια.

άλίσκομαι ἐπιβουλεύων = πιάνομαι να συνωμοτῶ, αποδεικνύεται ότι συνωμοτῶ.

ἄλλος ἄλλη = ο ένας εδώ και ο άλλος εκεί.

ἄλλοτρίως διάκεινται = είναι εχθροί μεταξύ τους.

- ἄλλοτρίως ἔχω πρὸς τινα* = διάκειμαι εχθρικά προς κάποιον.
ἄλλως τε καί = και μάλιστα.
ἄμα ἔω = κατά τα ξημερώματα.
ἄμέλεια ἐσθήτος = απλό ντύσιμο.
ἀμήχανον ὅσον = πάρα πολύ, υπερβολικά.
ἀνάγκη ἔχομαι = πιέζομαι από ανάγκη.
ἀνάγω εἰς τὴν βουλήν = παραπέμπω για δίκη στη βουλή.
ἀνάγω ναῦς = ξανοίγομαι στο πέλαγος.
ἀνάγω χορόν = σύρω χορό.
ἀναιρεῖ ὁ θεός = ο θεός απαντά με χρησμό.
ἀναιρέσεις τῶν νεκρῶν = περισυλλογή και ταφή των νεκρών.
ἀναιροῦμαι πόλεμον = αρχίζω πόλεμο.
ἀνάκειται ἀθλητής = εἶναι στημένο ἀγαλμα ἀθλητή.
ἀναξίαν χάριν ἐκτίω τινί = φέρομαι με ἀχαριστία σε κάποιον.
ἀναπίμπλημί τινα αἰτιῶν = φορτώνω κάποιον με κατηγορίες - ευθύνες.
ἀνάστατον ποιῶ πόλιν = καταστρέφω πόλη.
ἀνάστατος γίγνομαι = ερημώνομαι, καταστρέφομαι.
ἀνεμέσητόν ἐστι = δεν εἶναι για κατάκριση (Λουκιανός).
ἄνισοι, οἶ = οι ολιγαρχικοί.
ἄνισος πολιτεία = πολίτευμα που δεν στηρίζεται στην ισότητα των πολιτῶν, ἀδίκη πολιτεία, ολιγαρχική.
ἀντέχομαι τῆς ἀρετῆς = προσκολλῶμαι, λατρεύω, ἐπιδιώκω την ἀρετή.
ἀντίτυπος μάχη = μάχη κατά την οποία ο ἀντίπαλος ἀντιστέκεται.
ἀξιοῦμαι ἀριστείων = θεωροῦμαι ἀξίος για το πρώτο βραβεῖο.
ἀπαντῶ εἰς τό δικαστήριον = παρουσιάζομαι στο δικαστήριο.
ἀπαντῶ τοῖς βαρβάροις = ἀντιμετωπίζω τους βαρβάρους.
ἀπάρχομαι τοῖς θεοῖς = προσφέρω τον πρώτο καρπό της συγκομιδῆς ως θυσία στους θεούς.
ἀπείρωσ ἔχω = ἀφήνω ἀδοκίμαστο.
ἀπό τιμημάτων = ἀνάλογα με την περιουσία, τιμοκρατικά.
ἀποδείκνυμι νόμους = δημοσιεύω νόμους.
ἀποδίδωμι χάριτας = ἀνταποδίδω ευγνώμοσῆνη.
ἀπολαμβάνομαι ἐρημίας = μένω παντέρημος.
ἀπολείπω τοὺς διώκοντας = ἀφήνω πίσω, ξεφεύγω τους διώκτες.
ἀπολύομαι τάς αἰτίας = ἀποκρούω τις κατηγορίες.
ἀπόρως ἔχω = βρίσκομαι σε δύσκολη θέση.
ἀποφαίνομαι γνώμην = ἐκφράζω τη γνώμη μου.
ἀποψηφίζομαι νόμον = δε δίνω την ψήφο μου για νόμο.

3 Λεξιλόγιο των κειμένων

A

ἄγαμαι = θαυμάζω, εκπλήσσομαι.

ἀγαπῶ + αιτ. πράγματος = μένω ευχαριστημένος, ικανοποιημένος.

ἀγήρατος -ος -ον (< στερ. **α** + **γήρας**) = αγέραστος.

ἄγω προς φῶς = φέρνω στη ζωή.

ἄγών, ὁ < **ἄγω** = συνάθροιση, αγώνας κάθε είδους (μάχη, δίκη, πόλεμος κ.ά.).

ἀδελφός, -ή < **α** αθρ. + **δελφός** = κοιλιά.

ἀδεῶς: επίρρ. < **α** στερ. + **δέος** = άφοβα.

ἀδιήγητος, -ος, -ον (< στερ. **α** + **διηγοῦμαι**) = απερίγραπτος.

ἀδυνασία, ἡ = αδυναμία (ιων. τύπος).

αἰδέομαι -οῦμαι = ντρέπομαι || σέβομαι.

αἰεί (επίρρ. εδώ δηλώνει επανάληψη της ίδιας πράξης) = κάθε φορά.

αἰκία, ἡ = βασανισμός, κακοποίηση.

αἰκισμός, ὁ < **αἰκίζω** = κακοποιώ, βασανίζω (= βασανισμός, κακοποίηση).

αἰροῦμαι τοιαῦτα πολιτεύματα = προτιμῶ να πολιτεύομαι κατά κάποιο τρόπο.

αἰσχρός -ά -όν = αυτός που προκαλεί ντροπή, ανάρμοστος, απρεπής.

αἰσχύνομαι < **αἶσχος** = ντρέπομαι.

ἀκλεής -ής, -ές < **α** στερ. + **κλέος** = άδοξος, άσημος.

ἀκολουθέω -ῶ < **ἀκόλουθος** < αθρ. **α** + **κέλευθος** = οδός + **δοτ.** (= ακολουθῶ, παρασύρομαι, αποχωρῶ).

ἀκόλουθος, ος, ον < αθρ. **α** + **κέλευθος** = αυτός που ακολουθεῖ ή υπηρετεῖ κάποιον, σύμφωνος, κατάλληλος.

ἀκονιτεῖ ή **ἀκονιτί** < **α** στερ. + **κόνις** = χωρίς κόπο, εύκολα (χωρίς τη σκόνη της παλαίστρας).

ἀκούοντες, οἱ = οι ακροατές.

ἀκούω + απρμφ. (ειδ.): ισοδυναμεῖ με τον πρκ. **ἀκήκοα** = έχω ακουστά, έχω ακούσει.

ἀκρατής, -ές = < στερ. **α** + **κράτος** = ανίσχυρος, ασυγκράτητος, ακόλαστος.

ἀκρισία < **ἄκριτος** = σύγχυση.

ἄκριτος -ος -ον (< στερ. **α** + **κρίνω**) = αδικαστος.

ἀλγηδών, ἡ (τῆς ἀλγηδόνας) = πόνος, αίσθημα πόνου.

ἄλισκομαι ὑπό τινος = συλλαμβάνομαι, κυριεύομαι.

ἄλλότριος, -α, -ον < **ἄλλος** = ξένος.

ἄμαχος, ὁ, ἡ = ακαταμάχητος, ανίκητος.

- ἀμνημονέω -ῶ (< α στερ. + μνήμη) = λησμονώ, αποσιωπώ.
 ἄμφω = δυϊκός αριθμ. αόρ. επιμερ. αντων. ἀμφοτέρα = και τα δύο.
 ἄμῳς γέ πως (επίρρ.) = με κάθε τρόπο, οπωσδήποτε.
 ἀναιροῦμαι τοὺς νεκρούς = περισυλλέγω τους νεκρούς.
 ἀνακαλέομαι -οῦμαι < ἀνά + καλοῦμαι = επαναφέρω.
 ἀναλίσκω = σπαταλώ, αφανίζω.
 ἀναμάρτητος (< στερ. α(ν) + ἀμαρτάνω) = χωρίς σφάλματα.
 ἀνάστατος γίγνομαι = αναστατώνομαι, ερημώνομαι.
 ἀναφέρω (< ἀνά + φέρω) = ανεβάζω, αποταμιεύω.
 ἀνδράποδον, τό = δούλος.
 ἀνδραποδάδης, -ες < ἀνήρ + ἀπό + δίδωμι = δουλοπρεπής, δουλικός.
 ἀνείργω < ἀνά + εἶργω = εμποδίζω, αποτρέπω.
 ἀνέκδοτος -ος -ον < α στερ. + ἐκ + δοτός (δίδωμι) = ανύπαντρος.
 ἀνεπιστήμων, -ων, -ον < στερ. α + ἐπιστήμων = αδαής, αμαθής, άπειρος.
 ἀνιάομαι -ῶμαι < ἀνία = λυπάμαι, στενοχωριέμαι.
 ἄνισοι, οἱ = οι ολιγαρχικοί.
 ἄνισος πολιτεία = που δεν έχει ισότητα ή δικαιοσύνη, άδικη, ολιγαρχική.
 ἀνταγωνιστής, ό = αντίπαλος.
 ἀντιπολεμέω -ῶ = πολεμώ εναντίον κάποιου, αντιμάχομαι.
 ἀντιτάττομαι = παρατάσσομαι απέναντι.
 ἀντιχαρίζομαι < ἀντί + χαρίζομαι = ανταποδίδω χάρη, εύνοια ή ευεργεσία.
 ἀπάγω < ἀπό + ἄγω, ν.ε. απαγωγή = οδηγώ.
 ἀπανίσταμαι < ἀπό + ἀνά + ἴσταμαι = ξεσηκώνομαι από το σπίτι μου, μεταναστεύω.
 ἄ-πειθέω -ῶ < ἀπειθής = δεν πειθομαι, δεν ακούω.
 ἀπογράφομαι < ἀπό + γράφομαι = καταγράφομαι στον κατάλογο των πολιτών.
 ἀποδείκνυμι < ἀπό + δείκνυμι = υποδεικνύω, καθορίζω.
 ἀποζήω -ῶ = ζω στοιχειωδώς, ζω από κάτι.
 ἀποκτείνω < ἀπό + κτεν -jω = σκοτώνω.
 ἀπολαμβάνω = παίρνω πίσω.
 ἀπολείπομαι < ἀπό + λείπομαι = μένω πίσω, υστερώ.
 ἀπολείπω < ἀπό + λείπω = αφήνω, εγκαταλείπω.
 ἀπολογία ἀποδίδεται = ακολουθεί απολογία προς υπεράσπιση κατηγορίας.
 ἀπορία, ή < ἄπορος, α στερ. + πόρος = έλλειψη πόρων, στέρηση, φτώχεια αμηχανία.
 ἀπόφθεγμα, τό (< ἀπό + φθέγγομαι) = σύντομη κ' περιληπτική ρήση, γνωμικό,
 σοφή γνώμη.
 ἀποχώννυμι = κλείνω με επιχωμάτωση.
 ἀργύριον, τό (= νόμισμα, χρήμα).
 ἀρήγω = βοηθώ, υπερασπίζω.

4 Συγχρονικός πίνακας εξέλιξης γραμματειακών ειδών

		ΠΟΙΗΣΗ		ΠΕΖΟΣ ΛΟΓΟΣ				
	Επική	Λυρική	Δραματική	Φιλοσοφία	Ιστορία	Ρητορική		
ΑΡΧΑΪΚΗ ΕΠΟΧΗ	8 ^{ος} αι. π.Χ. - 500 π.Χ.	<p>Ηρωικό έπος: Όμηρος</p> <p>Διαδακτικό έπος: Ησίοδος</p>	<p>Ελεγεία: Καλλίνος, Μίμνερμος, Τυρταίος, Σόλων, Θέογνις κ.ά.</p> <p>Ιαμβός: Αρχύλοχος, Σημωνίδης, Ιππώναξ</p> <p>Επίγραμμα: Σίμωνιδης</p> <p>Αιολικό μέλος: Σαπφώ, Αλκαίος, Ανακρέων κ.ά.</p> <p>Χορική: Πίνδαρος, Βακχυλίδης, Αλκίμαν κ.ά.</p>		<p>Προσωκρατικοί: Ίωνες φιλόσοφοι: Θαλής, Αναξίμαδρος, Αναξίμανης, Ηράκλειτος, Ξενοφάνης</p> <p>Φιλόσοφοι Κ. Ιταλίας Ελεάτες: Παρμενίδης, Ζήνων, Εμπεδοκλής</p> <p>Πυθαγόρειοι</p>	<p>Λογογράφοι</p> <p>Μύθοι: Αίσωπος</p>		
ΚΛΑΣΙΚΗ	500 - 323 π.Χ.		<p>Τραγωδία: Αισχύλος, Σοφοκλής, Ευριπίδης</p> <p>Σατυρικό δράμα</p> <p>Κωμωδία: Αριστοφάνης</p> <p>Μέση κωμωδία: Εύβουλος, Άλεξίς κ.ά.</p>	<p>Αναξαγόρας</p> <p>Ατομικοί: Δεύκιππος, Δημόκριτος</p> <p>Σοφιστές: Πρωταγόρας, Γοργίας, Πρόδικος κ.ά.</p> <p>Μεγάλοι φιλόσοφοι: Σωκράτης, Πλάτων, Αριστοτέλης</p>	<p>Ηρόδοτος, Θουκυδίδης, Ξενοφών</p> <p>Ιατρική: Ιπποκράτης</p>	<p>Αρχές ρητορικής: Συρρακούσες: Κόραξ κ.ά.</p> <p>Ανάπτυξη ρητορικής: Αθήνα</p> <p>Ρητορικοί λόγοι: α) Δικανικοί λόγοι: Λυσίας κ.ά. β) Συμβουλευτικοί: Δημοσθένης κ.ά. γ) Πανηγυρικοί: Ισοκράτης</p>		

